

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КЛУБНОГО ВІДПОЧИНКУ

Анотація. У статті розглянуто теоретичні основи індустрії клубного відпочинку, яка пропонує туристичному ринку два різновиди продукту: відпочинок у режимі реального часу, відпочинок у режимі роздільного часу (таймшер).

Ключові слова: клубний відпочинок, відпочинок у режимі реального часу, відпочинок у режимі роздільного часу (таймшер).

Аннотация. В статье рассмотрены теоретические основы индустрии клубного отдыха, которая предлагает туристическому рынку две разновидности продукта: отдых в режиме реального времени, отдых в режиме раздельного времени (таймшер.)

Ключевые слова: клубный отдых, отдых в режиме реального времени, отдых в режиме раздельного времени (таймшер).

Annotation: Theoretical basis of club rest, which suggests two types of products to the tourism market is observed in the article.

Key words: club rest, rest in the schedule of real time, rest in the schedule of divided time.

Туризм є однією з провідних галузей економіки. Соціально-економічною сутністю туризму є формування потреби у змістовному проведенні вільного часу в подорожі і задоволення цієї потреби через формування певного виду діяльності з надання послуг та виробництва товарів спеціального призначення. Рушійні сили даного процесу – об'єктивні потреби людського організму у відпочинку, обумовлені соціально-економічними умовами його здійснення, в тому числі шляхом подорожування. Рух, який лежить в основі туристського процесу, зумовлює появу нових видів туризму, нових форм організації відпочинку і подорожей, інноваційних технологій, які роблять туристський процес глобальним явищем. Власне індустрія клубного відпочинку – це нова форма організації відпочинку, яка характеризується динамічним розвитком.

Система володіння клубним відпочинком отримала свій розвиток більше ніж в 90 країнах, в яких існує понад 5300 клубних курортів. Більше 6,2 млн сімей (більше 19 млн чол.) із понад 170 країн світу володіють тижнями відпочинку. Об'єм прямих продажів тижнів відпочинку в 2001 р. склав 8,6 млрд. дол. США. Не зважаючи на те, що дана індустрія характеризується такими високими показниками, що свідчить про її популярність в світі, в країнах СНД вона мало відома, а якщо і відома, то як форма недобросовісної діяльності туристичних підприємств в даній галузі. Хоча є спроби на теренах деяких країн СНД, в тому числі України, Вірменії, Росії створити подібну систему, але вона носить поодинокий характер і не може претендувати на статус індустрії клубного відпочинку, оскільки відсутні чітко налагоджена інфраструктура і законодавча база, яка б регулювала відносини між учасниками системи.

У даній статті поняття „клуб” розглядається не як певний розважальний заклад з усіма притаманними йому характеристиками, а як організація, створена в цілях розміщення і організації відпочинку членам цього клубу.

Клубний відпочинок – вид відпочинку в засобах розміщення, які належать клубу відпочинку, являються частиною туристичного комплексу, знаходяться в господарському веденні клубу і обладнані для надання різних послуг на умовах і в терміни, які визначені договором на клубний відпочинок і статутом клубу [2, с. 394]. Індустрія клубного

відпочинку пропонує туристичному ринку два різновиди продукту: клубний відпочинок в режимі роздільного часу (таймшер) і клубний відпочинок у режимі реального часу.

Всесвітня туристична організація характеризує таймшер (використовуючи дефініцію „таймшеринг”) у розділі індивідуальних засобів розміщення туристів у підрозділі „Особисте житло” наступним чином: „Ця група включає в себе житло – квартири, вілли, приватні садиби, котеджі і т.д., які використовуються під час туристичної поїздки відвідувачами, які являються членами домашнього господарства власника. Ця група включає в себе житло, яке орендується на основі черговості (таймшеринг)”.

На думку Д.А. Ковалева, таймшер є однією із складових частин системи володіння відпочинком, включає в себе також і власне клубний відпочинок, найбільш адекватним представляються, як вважає вчений, наступні визначення цих частин. Клубний відпочинок у режимі роздільного часу (таймшер) – відпочинок під час визначеного періоду кожного року, який приймається за одиницю вимірювання на ринку прав володіння клубним відпочинком, зазвичай кратного тижню.

Клубний відпочинок у режимі реального часу (власне клубний відпочинок) – відпочинок протягом будь-якого періоду кожного року, який залежить від вартості придбаного членства в клубі, яке оцінюється в кредитних балах.

У категорійному апараті індустрії клубного відпочинку є поняття „володіння відпочинком”, яке ототожнюється з поняттям „таймшер”, але носить узагальнюючий характер. У документі, виданому Всесвітньою туристичною організацією наводиться таке визначення поняття „володіння відпочинком”: „Система володіння відпочинком надає клієнтам право відпочинку кожного року, протягом визначеного періоду часу, в апартаментах або іншому типі житла, яке є частиною туристичного комплексу, що включає в себе різноманітні послуги”.

Дане визначення містить основні принципи таймшера, які можна сформулювати наступним чином:

- володіння, користування і розпорядження одиницею (таймшер-модулем) відпочинку;
- попередня оплата відпочинку на декілька років вперед (до 99 років, але не менше трьох років, у Росії законодавство пропонує не менше 1 року) з обов’язковою оплатою щорічних управлінських внесків;
- періодичність відпочинку (не рідше одного разу в рік або одного разу в два роки);
- обмеження терміну відпочинку визначеним часовим відрізком (інтервалом), зазвичай кратному тижню;
- обов’язкова наявність комплексу послуг, які надаються клієнту в клубі безкоштовно або за плату (зазвичай передбачається уставом клубу).

Проаналізувавши досвід США в організації клубного відпочинку [1], можна виділити два види власності в таймшері: так зване володіння власністю – *fee-simple* і право володіння відпочинком (*right-to-use*), яке підтверджується наявністю сертифікату.

Термін „*fee-simple*” використовується в законодавчій системі США для позначення покупки всіх елементів і можливостей використання нерухомості. Таким чином, власник має право володіти і розпоряджатися переданою йому часткою власності протягом певного періоду часу (тривалості) перебування на курорті. Цей вид володіння дає власнику *fee-simple* право на вічне володіння власністю. Концепція *fee-simple* зародилася в 1960-х роках у Франції і дотепер є найбільш поширеною в США.

Практично одночасно з таймшером в світі з’явилась і почала успішно розвиватися паралельна концепція клубного відпочинку, заснована на принципі кредитних балів, які є своєрідною валютою, чим більша їх кількість, тим більше можливостей ними розпоряджатися. Концепція клубного відпочинку в режимі реального часу належить швейцарській компанії „Narimag”.

Як і в таймшері, мова йде про покупку на декілька років вперед визначеного терміну перебування у визначеному засобі розміщення. Відмінність полягає в тому, що, купляючи

відпочинок по балах, клієнт купляє членство одразу у всій системі афільованих у клуб готелів і круїзних ліній (якщо вони є). Певний готель обирається самим клієнтом при попередньому бронюванні на термін і в ті апартаменти, які відповідають кількості балів, яка, в свою чергу залежить від вартості членства в клубі. Вартість балу встановлюється клубом [1, с.16]. Покупець укладає угоду, згідно з якою він щорічно отримує певну кількість кредитних балів протягом певної кількості років (зазвичай 15).

Таким чином, система клубного відпочинку в режимі реального часу вигідно відрізняється від таймшера за наступними позиціями:

- вступаючи в клуб, майбутній член клубу контактує безпосередньо з компанією, яка володіє всією системою відпочинку (а не з окремим клубом або трасовою компанією, як це характерно для таймшера). Відповідно всі платежі йдуть напряму в центральну організацію, обминаючи посередників;

- член клубу має широкий вибір із всього асортименту готелів і подібних засобів розміщення (каюти на круїзних кораблях), що позбавляє його від додаткових витрат і клопот, пов'язаних зі вступом у міжнародні системи обміну, без чого неможливий „класичний таймшер”;

- член клубу може підвищувати свій статус і, відповідно, можливості по організації відпочинку, просто докупивши необхідну кількість кредитних балів. У таймшері бальна система почала практикуватися нещодавно і отримала розповсюдження лише у великих мульти-клубах типу Club La Costa;

- членство в клубі забороняє перепродаж, тобто відсутнє вільне ходження, як в таймшері, членських сертифікатів. При цьому членством у клубі може користуватися будь-хто (члени сім'ї або друзі), кого член клубу авторизує оператору клубу. Разом з тим існує налагоджена процедура передачі права членства на користь третіх осіб, чие членство реєструється управлінською компанією.

Структура індустрії володіння клубним відпочинком значно складніша, ніж структура індустрії традиційного туризму, так як у ній задіяно набагато більше учасників.

Якщо говорити про засоби розміщення, які використовуються в індустрії клубного відпочинку, то поняття „курорт” в даному випадку буде мати дещо інше значення на відміну від поширеного у вітчизняній літературі.

Курорти можуть відрізнятися за наступними основними показниками: близькістю до цільового ринку, місцезнаходженням і умовами для відпочинку, а також за співвідношенням постійного і тимчасового житла. За близькістю до цільового ринку розрізняють два основних типи курортів: курорти місця призначення і регіональні курорти. З точки зору поєднання місця розташування і умов для відпочинку існує чотири основні категорії курортів: приморські курорти, курорти при озерах або ріках, гірські (гірськолижні) курорти, курорти для гольфу (гольф-курорти). За типом умов для проживання можна виділити три основні види курортів: курортні готелі, таймшер-курорти, багатофункціональні курортні комплекси.

Модуль (номер) у засобах розміщення клубу позначається як T0, T1, T2, T3, T4, де цифра вказує на кількість спалень в засобі розміщення.

Розглянувши і проаналізувавши статистику за 2002 рік, підготовлену Асоціацією Рагатца (заснована компанією RCI) на замовлення Американської асоціації розвитку курортів (ARDA), можна зробити висновок, що в цілому індустрія володіння відпочинком затвердила себе як велика частина курортного бізнесу, і в даний час не проявляє ознак нестабільності.

Індустрія клубного відпочинку крім законодавства регулюється асоціаціями і організаціями. Такими утвореннями є Європейська таймшер-організація (OTE), Американська асоціація розвитку курортів (ARDA), Асоціація російських компаній, які діють на ринку клубного відпочинку (таймшер)-АРККО.

Створення потужної законодавчої бази в європейських країнах і в США зумовило рух недобросовісних компаній в країни СНД, де про таймшер ніхто не чув. Компаніями

були побудовані так звані „піраміди”, основною метою яких було виманювання грошей у власників таймшер-сертифікатів шляхом шахрайства і використання агресивних маркетингових технологій.

Проаналізувавши тенденції і перспективи розвитку індустрії володіння відпочинком в світі, можна зробити висновок, що успіх курорту на ринку клубного відпочинку залежить від його вміння пристосуватися до нових потреб споживачів, пам’ятаючи про зменшення вільного часу у них, що вимагає нового підходу до організації відпочинку.

На теренах країн СНД, зокрема Росії і Вірменії, починає формуватись індустрія клубного відпочинку. Цьому сприяє інвестиційна політика держав, законодавство, яке ще не таке досконале як у європейських країнах і США, але є початком залучення до світового ринку індустрії клубного відпочинку.

Україна має великий рекреаційний потенціал, тому майже в кожній її області є можливість розвитку індустрії клубного відпочинку, але несформована законодавча база і ряд інших причин є цьому перешкодою.

Література

1. Ковалев Д.А. Мировая индустрия владения отдыхом. Учеб. пособие. – М.
2. Сенин В.С. Организация международного туризма. – М.: ФнС, 2001.

УДК 371:316

В.О. Гуріч

АДВОКАТУВАННЯ ДИТИНИ ЯК НАПРЯМ ШКІЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

***Анотація.** Статтю присвячено розгляду деяких особливостей адвокатування як напряму професійної соціально-педагогічної діяльності в загальноосвітньому закладі, пропонуються технологічні кроки організації проведення адвокатування дитини фахівцем або батьками.*

***Ключові слова:** адвокатування дитини, шкільна соціально-педагогічна робота, права дитини.*

***Аннотация.** Статья посвящена некоторым особенностям адвокатирования как направления профессиональной социально-педагогической деятельности в общеобразовательном учебном заведении, предлагаются технологические пути организации проведения адвокатирования ребенка специалистом или родителями.*

***Ключевые слова:** адвокатирование ребенка, школьная социально-педагогическая работа, права ребенка.*

***Annotation.** Article is devoted to consideration of some features advocacy as directions of professional social-pedagogical activity in general educational establishment. Author offers some technological stages of the organization of carrying out advocacy for child by expert or parents.*

***Key words:** advocacy for child, social-pedagogical activity in general educational establishment, children rights.*

Постановка проблеми. Серед сфер соціальної роботи виділяють до 20 її галузей. На початку ХХ ст. у США була започаткована шкільна соціальна робота, основним об’єктом якої були діти, які не могли відвідувати школу через відсутність необхідних знань, девіантної чи делінквентної поведінки, фізичних недоліків або інших причин. На даний